

Výskyt mrazov počas kvitnutia marhule na Slovensku

Rozkošný, J¹, Slavková J.¹, Faško, P.

¹Slovenský hydrometeorologický ústav, Jeséniová 17, 833 15, Bratislava

- ☐ Marhuľa obyčajná (*Prunus armeniaca* L.) pochádza zo severnej Číny (RaDika et. al. 2023).
- ☐ Tento druh je definovaný ako citlivý na teplotu vzduchu pod bodom mrazu počas kvitnutia.
- ☐ Absencia snehovej pokrývky v predjarnom období a zvyšujúce sa denné maximálne denné teploty vzduchu urýchľujú predjarný vývoj kvetných púčikov, dôsledkom čoho kvitnú marhule v čoraz skorších termínoch.

Metodika

- ☐ Vybrali sme 3 všeobecné fenologické stanice s nepretržitým pozorovaním marhule od roku 1961 (FS Šamorín, FS Hajnáčka, FS Choňkovce).
- ☐ Obdobie kvitnutia sme ohraničili fenologickými fázami začiatok (BBCH 43) a koniec kvitnutia (BBCH 48) marhule obyčajnej (Braslavská et. al. 2003).
- ☐ K fenologickým staniciam sme vybrali najbližšie meteorologické stanice (Bratislava, letisko, Rimavská Sobota, Michalovce).
- ☐ V období kvitnutia sme analyzovali počet dní, kedy minimálna denná teplota vzduchu klesla pod 0°C od roku 1961.

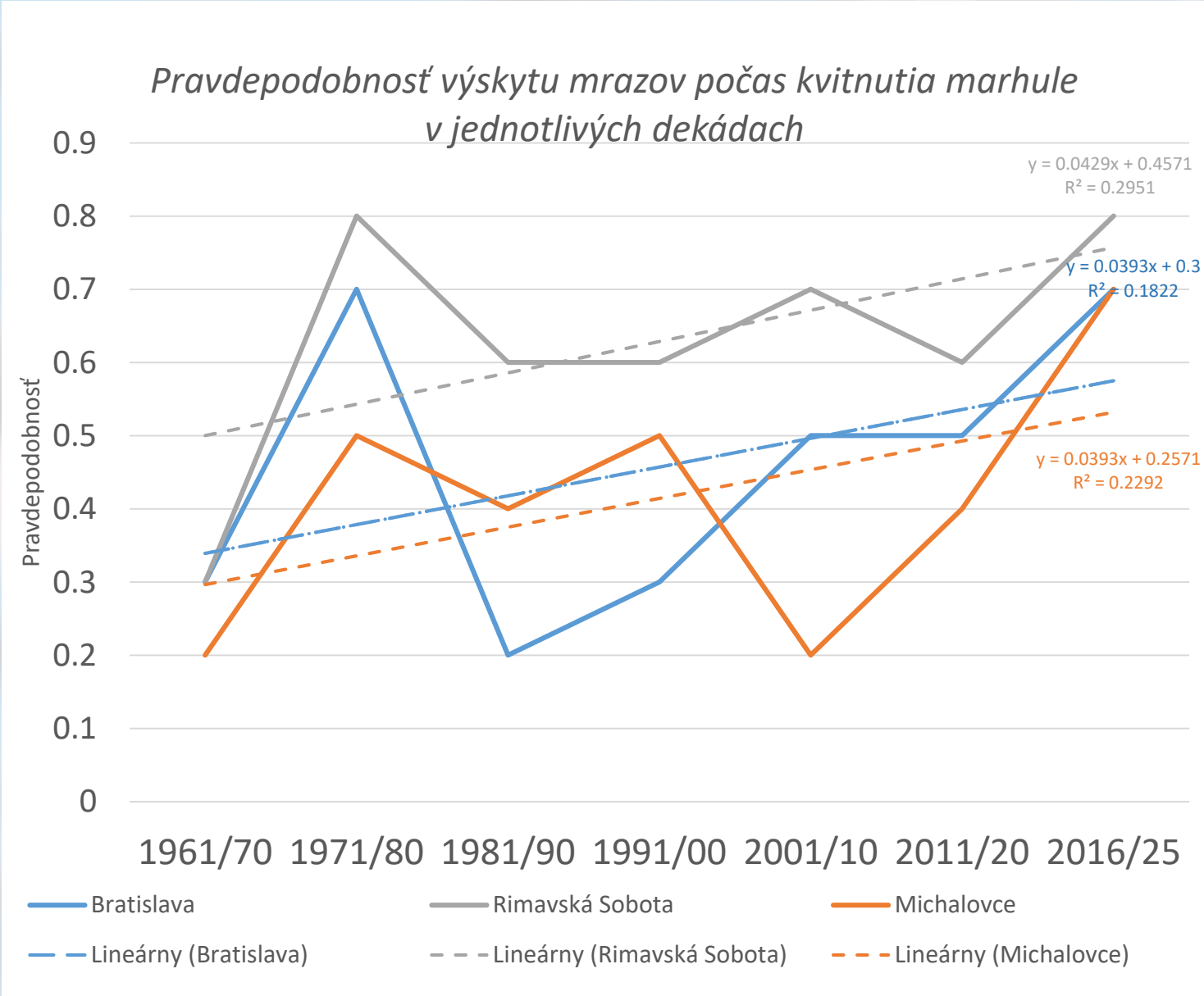
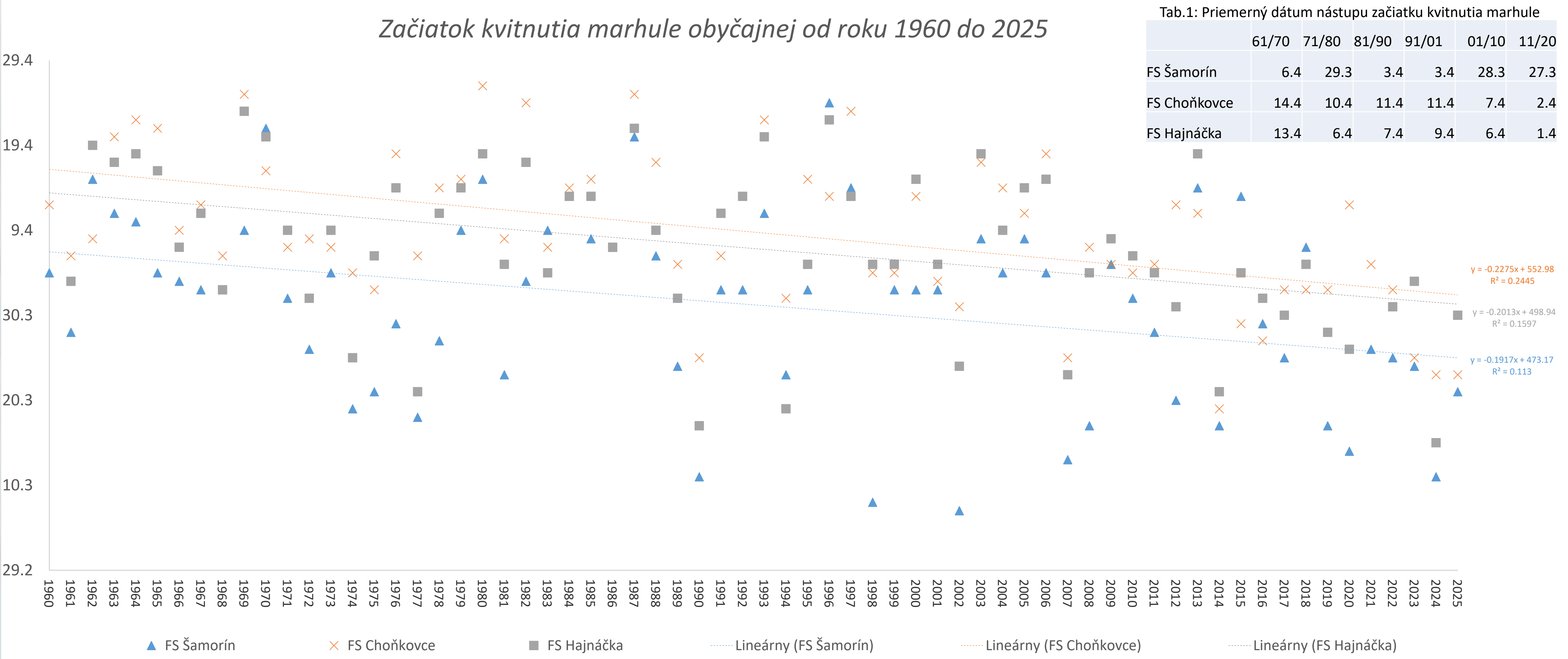
Obr. 1: Plné kvitnutie marhule (Foto: J. Rozkošný)

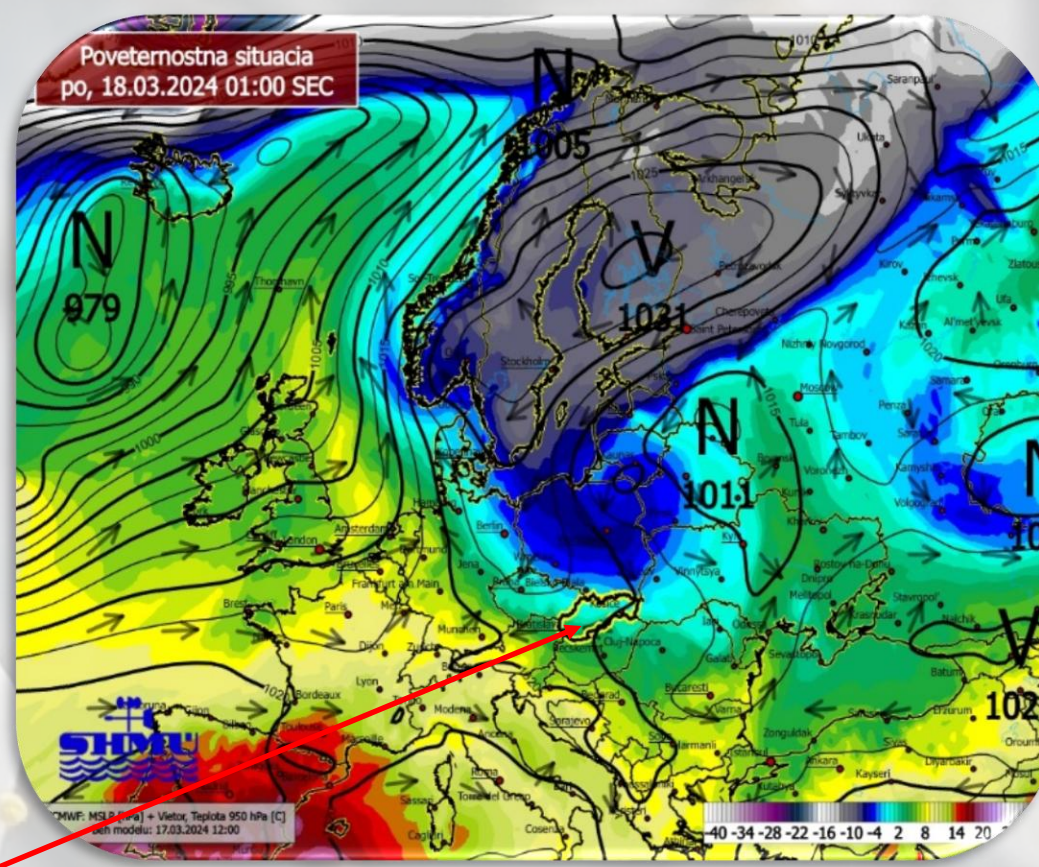
Obr. 2: Kvety marhule poškodené mrazom (Foto: J. Rozkošný)

Výsledky

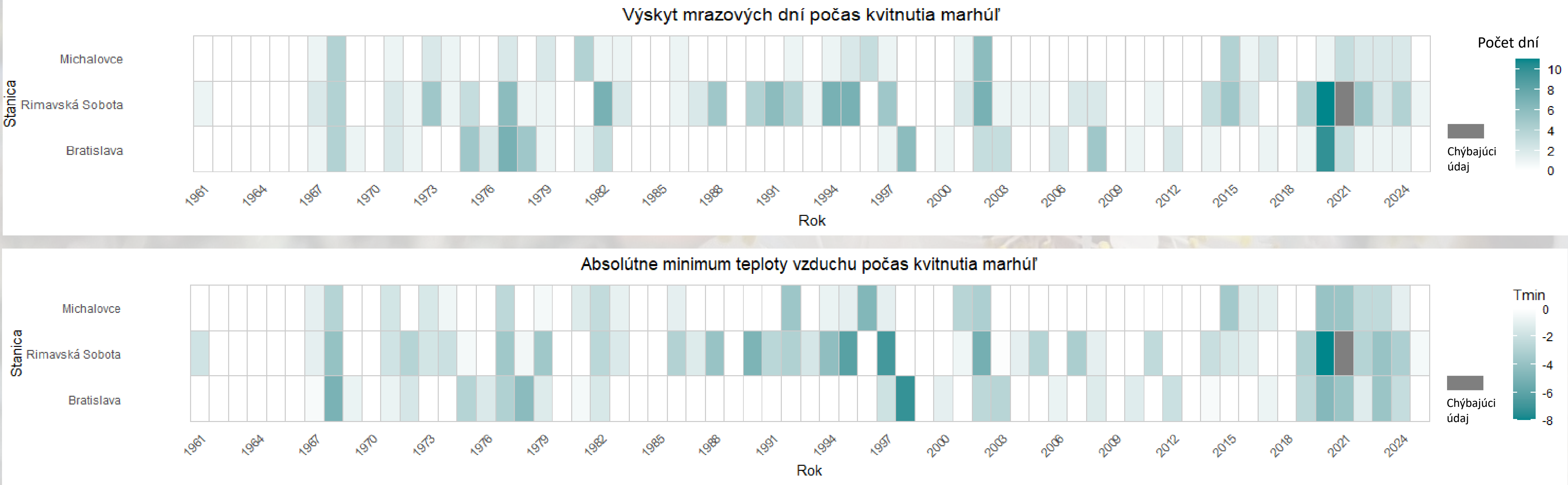
Začiatok kvitnutia marhule obyčajnej od roku 1960 do 2025

- ☐ V analyzovanom období dochádza k posunu začiatku kvitnutia marhule do skorších termínov (počas mimoriadne teplých jarí a zím až do prvej dekády marca).
- ☐ Najmä v poslednom desaťročí sa zvyšuje počet dní s mrazom počas obdobia kvitnutia marhule.
- ☐ Tak isto sa zvyšuje pravdepodobnosť výskytu mrazov počas kvitnutia marhúľ v analyzovaných lokalitách.
- ☐ V prípade meridionálnej cirkulácie je pravdepodobnosť prieniku studeného vzduchu od severu alebo severovýchodu v priebehu jari ešte vyššia, ako pri zonálnej cirkulácii. Pri nástupe kvitnutia marhúľ už v marci sa zväčšuje riziko poškodenia mrazmi.

Obr. 3: Synoptická situácia zo dňa 18.3.2024

Použitá literatúra:

RakiDa, A.; ÇetiNsağ, N.; Akparov, Z.; Bayramov, L.; Babayeva, S.; Izzatullayeva, V.; Abbasov, M.; ErciŞli, S.; Gürcan, K., 2023: Assessment of genetic diversity and search for Plum pox virus resistance alleles of apricot (*Prunus armeniaca* L.) genotypes spread in Azerbaijan using SSR markers. *Turk. J. Agric. For.*, 47, 529–540.

Braslavská, O., Krčová, A. 2003: Návod pre dobrovoľných pozorovateľov fenologických staníc, 30.